

Анализа комуникације локалних самоуправа, организација цивилног друштва и медија у области заштите животне средине на територији Рашког управног округа

Република Србија

Министарство заштите животне средине

Краљевачки развојни центар

Октобар 2018 – Краљево

Увод

Пред локалним самоуправама у Србији, па и у Рашком управном округу, налазе сложени задатци како да се квалитетно, благовремено и у потпуности прилагоде новим стандардима и прописима и начинима рада који третирају област заштите животне средине, имајући у виду ниво њихових административних капацитета и број стручних кадрова за питања заштите животне средине. Локалне самоуправе разапете између потреба да ојачају кадровске потенцијале својих јавних управа и њихову компететивност у областима обухваћеним Преговарачким поглављем 27 и делом 15 треба, у складу са документом Савета Европе под називом „Кодекс добре праксе за грађанско учешће у процесу одлучивања“ а посебно у складу са обавезама које проистичу из документа Владе Републике Србије „Смернице за укључивање организација цивилног друштва у процес доношења прописа“ из 2014 године, да остваре већу сарадњу са организацијама цивилног друштва које су, важна заинтересована страна и треба да их више укључују у процесе планирања, припреме и доношења прописа на локалном нивоу али и у секторске радне групе, које формирају ЈЛС, када је то потребно.

Полазећи од тренутног стања у комуникацији између органа локалних самоуправа и њихових јавних управа са организацијама цивилног друштва и медијима, на територији Рашког управног округа, у области заштите животне средине, на једној страни и потреба да се та активност унапреди у складу са циљевима из поменути документа Удружење грађана „Краљевачки развојни центар“ је, захваљујући подршци Министарства за заштиту животне средине, реализујући активности предвиђене пројектом „Ековизије“- Место за дијалог ангажовало „КВ Новости – он лине“ које се, поред интернет издаваштва, баве и истраживањима јавног мњења како би сачинили Анализу стања у комуникацији између локалних самоуправа - организација цивилног друштва – медија на територији Рашког управног округа на основу које су унапређене перформансе регистрованог јавног гласила, веб портала Ековизије (www.ekovizije.com) чиме је ово гласило постало ефикасан комуникацијски канал у областима обухваћеним Преговарачким поглављем 27. (и делом 15.) за поменуте актере на територији Рашког управног округа а и за јавност опште.

Опште напомене

За потребе ове Анализе комуникација је третирана као осмишљена, испланирана активност актера тог процеса са оновним циљем размене информација али и са више других циљева.

Један од тих, секундарних, циљева комуникације требало би, у контексту области у којој се одвија комуникација (Заштита животне средине) на релацији локалне самоуправе и њихове јавне управе са организацијама цивилног друштва и медијима да буде и повећање нивоа постојећег знања у функцији сврсисходнијег понашања у области заштите животне средине.

[Type text]

Локалне самоуправе у Србији ,са малим изузетцима, располажу ограниченим кадровским и материјалним ресурсима што се , неспорно је, рефлектује и на процесе комуникација па и на оне у области заштите животне средине.

Комуникација у једној локалној самоуправи би у основи за свој примарни циљ требало да има јачање снага заједнице кроз јачање снаге друштвеног капитала (читај знања људи)

Јачање снаге заједнице (друштвеног капитала) , као расположивог ресурса за активности комуникација , се реализује кроз афирмацију изградње тима и стварање навика за тимским , мултисекторским и мултидисциплинарним деловањем свих актера у процесу комуникације.

Нажалост ни један од локалних самоуправа третирана овом Анлизом нема документа којима обезбеђује да доносиоци одлука који долазе из различитих радних и животних окружења са различитим нивоима знања и искустава о комуникацији том процесу (активности) приступа са потребним знањима и унапред дефинисаним циљевима.

Ни један од локалних самоуправа третирана овом Анлизом нема документа институционалног и правног оквира за сарадњу јавне управе са цивилним друштвом нити пак јасно дефинисане ресурсе за сарадњу са цивилним друштвом.

Ни један од локалних самоуправа третирана овом Анлизом нема Стратегију комуникација локалне самоуправе ни План комуникација локалне самоуправе.

Зато у пракси врло мали број њих процес комуникације третирају као осмишљен и испланиран.

Посебно им остаје нејасна улога организација цивилног друштва и медија у том процесу комуникације и грађењу интерактивног односа са грађанима као доминатног ,пожељног, модела комуникације са грађанима.

Стратегијом комуникација локалне самоуправе и и Планом комуникација локалне самоуправе треба предвидети и дефинисати интерактивни однос са грађанима као доминантни модел у међусобној комуникацији између њих и осталих актера локалног система заштите животне средине.

Развој информационих технологија , распрострањеност интернета и доступност бројних алата за комуникацију на друштвеним мрежама захтевају да се у стратешка и планска документа локалних самоуправа обавезно уграде активности комуникације у свакој па и у области заштите животне средине , засноване на интерактивном односу са грађанима као доминантном моделу комуникације.

Само тако јединце локалних самоуправа ће моћи , без обзира на тренутно стање, да се у потпуности прилагоде новим прописима , стандардима и начинима поступања у област заштите животне средине ,која је изложена бурним и брзим променама узрокованим како нашим (не)чињењем тако и климатским променама које су ,већим делом,последица таквог ,нашег (не) чињења.

[Type text]

Влада Републике Србије је августа 2014 године усвојла Смернице за укључивање организација цивилног друштва у процес доношења прописа и препоручила органима аутономне покрајине и органима јединица локалне самоуправе да у поступку припреме прописа за чије су доношење надлежни обезбеде учешће организација цивилног друштва, у складу са овим актом. Нивои учешћа организација цивилног друштва у процесу припреме, доношења и праћења примене прописа у смислу овог документа могу обухватити: информисање, саветовање, укључивање, партнерство.

Учешће организација цивилног друштва у поступцима припреме, доношења и праћења примене прописа заснива се на следећим принципима: Активно учешће организација цивилног друштва у свим фазама процеса доношења прописа, Узајамно поверење, Отвореност и одговорност, Делотворност, ефикасност и економичност, Благовремено информисање о плану доношења прописа и омогућавање учешћа особа са инвалидитетом у поступцима доношења прописа

Ево неких запажања о процесима комуникације између локалних самоуправа - организација цивилног друштва и медија у локалним самоуправама са територије Рашког управног округа.

Врњачка Бања

Комуникација са јавношћу генерално па дакле и са јавношћу заинтересованом за активности и стање у области заштите животне средине је, у општини Врњачка Бања, регулисна неколиким актима о чему у Информатору о раду општине Врњачка Бања за 2017 годину пише:

Рад Општинске управе је јаван и подложен контроли и критици грађана, у складу са законом и Статутом.

Општинска управа дужна је да обавештава јавност о свом раду преко средстава јавног информисања и на други прикладан начин.

Запослени који су овлашћени за припрему информација и података везаних за обавештење јавности одговорни су за њихову тачност и благовременост.

Запослени у управи дужни су да на примерен начин, пре свега у просторијама у којима раде са странкама обавештавају странке о њиховим правима, обавезама и начину остваривања права и обавеза, свом делокругу, о органу државне управе који надзире њихов рад и начину контакта с њиме и о другим подацима битним за јавност рада и односе са странкама.

Запослени у управи, дужни су да пружају информације преко телефона и других средстава везе којима су технички опремљени и на тражење физичких или правних лица дужни су да дају писмено мишљење којима тумаче одредбе закона и других општих аката.

[Type text]

Мишљења органа општинске управе нису обавезујућа.

Одлуком о Протоколу је предвиђено:

Председник Општине или лице које он овласти одржава конференцију за новинаре ради обавештавања јавности о стању и актуелним догађајима у Општини и питањима од значаја за интерес грађана.

Начелник Општинске управе или лице које он овласти у складу са актом о систематизацији запослених у Општинској управи даје саопштења, обавештења, и информације из делокруга рада Општинске управе.

Најчешће тражене информације од јавног значаја су из делокруга рада инспекцијских служби и урбанизма и у вези расподеле средстава буџета, са позиције удружења и савези и физичка култура. Захтеви за приступ информацијама од јавног значаја из области заштите животне средине а ван делокруга рада инспекцијских служби и урбанизма су незабележени.

Врњачка Бања нема акте којима је прецизније дефинисала комуникацију попут Стратегије комуникација локалне самоуправе и и Плана комуникација локалне самоуправе.

Ова локална самоуправа, као и све остале на триторији Рашког управног округа, нема праксу заједничких састанака између њених представника, представника организација цивилног друштва и медија о стању и проблемима у области заштите животне средине.

Изостајањем овог модела комуницирања изостаје и потребна континуирана размена мишљења са овим актерима а самим тим слаби и интеракција са грађанима заинтересованим за ефикасније решавање проблема који постоје у области заштите животне средине како у области сакупљања и одлагања комуналног отпада тако и у области водоснабдевања и квалитета пијаће воде посебно у сеоским бунарима и водоводима који су, мање више, без адекватног, константног и стручног надзора.

На територији општине Врњачка Бања раде следећи регистровани медији: ВРТ - Радио Телевизија Врњачка Бања, Радио Бања 2 и Врњачке новине које имају своје електронско издање, где комбинују прилоге телевизије и штампаних новина. Од интернет портала постоје: Vrnjačka Banja.biz, Vrnjci spa.biz, као и званични портал општине - vrnjackabanja.gov.rs.

Ни један од побројаних медија нема јасно дефинсану програмску шему у којој постоје сталне рубрике и/или емисије које се баве питањима из области заштите животне средине.

То, наравно, не значи да се о стању и активностима у овој области не пише већ казује да се медији темама из ове области баве углавном када прате /извештавају о активностима органи и функционера локалне самоуправе у вези са њиховим поступањем у овој области.

[Type text]

Има примера ,посебно на интернет порталима да се о овим темама пише и на сугестије/предлоге/иницијативе грађана али је и то спорадично.

Медији у Врњачкој Бањи не планирају своје активности са циљем оснаживања свести грађана за њихово другачије понашање у области заштите животне средине.

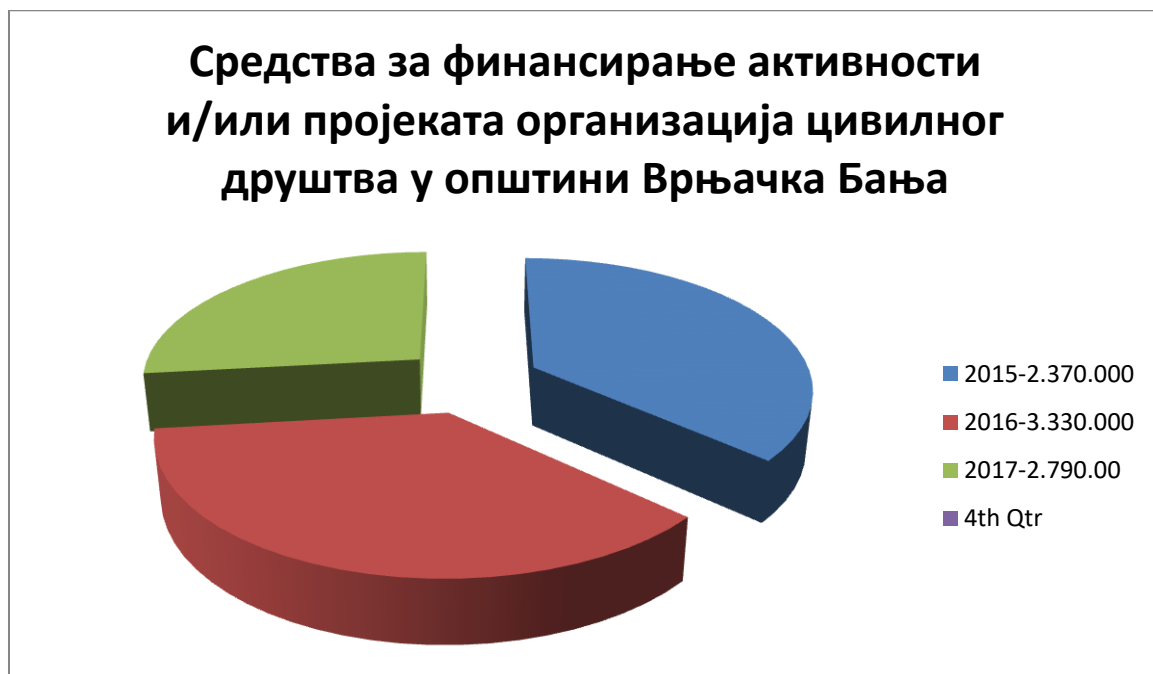
Врњачка Бања годинама уназад издваја из буџета средства за финасирање активности и/или пројеката организација цивилног друштва.

По годинама то изгледа овако :

2015-2.370.000 динара или 0,26% буџета

2016-3.330.000 динара или 0,26% буџета

2017-2.790.000 динара или 0,19% буџета

На конкурсима за ова средства учествују и удружења грађана која аплицирају пројектима везаним за заштиту животне средине. Таквих организација цивилног друштва којима је 2018 године додељен новац из јавних прихода је седам : Удружење за заштиту животне средине „Врњци“, Удружење љубитеља природе и дивљачи „Срна Главица“ из Грачаца , Удружење „Чувари природе - Србија“ из Грачаца, Удружење пчелара из Врњачке Бање, ООСР „Моравац“ из Руђинаца, Ловачко удружење „Соко“ из Руђинаца и ловачко удружење „Војвода Луне“ из Врњачке Бање.

[Type text]

Са подручја Врњачке Бање је , иначе, регистровано 23 удружења грађана који у својим оснивачким актима наводе област заштите животне средине као своју делатност.

Из разговора са представницима појединих удружења сазнајемо да се новац добијен из јавних прихода углавном троши на редовне активности удружења а тек мали део за њихову комуникацију са заинтересованим јавностима у циљу едукације и утицаја на те заинтересоване јавности за веће ангажовање у заштити животне средине.

Краљево

Комуникација са јавношћу генерално па дакле и са јавношћу заинтересованом за активности и стање у области заштите животне средине је , у граду Краљевоу , регулисна је Уставом, законим и актима донетим од стране Скупштине града ,Градског већа и руководиоца Градске управе о чему у Информатору о раду града Краљевоа за 2018 годину пише да су то: Статут града Краљевоа, Пословник о раду Скупштине града, Одлука о градској управи града, Краљевоа, Пословник о раду Градског већа, Кодекс пословног понашања и пословне етике запослених у Градској управи града Краљевоа, Обавезна инструкција о начину обављања послова комуналне полиције у Одељењу комуналне полиције Градске управе града Краљевоа и Правилник о рационализацији рада Градске управе града Краљевоа.

У агенди надлежности града утврђених Уставом и законом те активности су на 11 месту и дефинишу се: стара се (град) о заштити животне средине, доноси програме коришћења и заштите природних вредности и програме заштите животне средине, односно акционе и санационе планове, у складу са стратешким документима и својим интересима и специфичностима и утврђује посебну накнаду за заштиту и унапређење животне средине

Најчешће тражене информације од јавног значаја су везане за издвајања у буџету града за поједине намене, информације везане за поједине предмете у надлежности Градске управе града Краљевоа, информације везане за предмете који се налазе у Одељењу за урбанизам, грађевинарство и стамбено-комуналне делатности, Одељењу за заједничке послове, Одељењу за инспекцијске послове Градске управе града Краљевоа и др.

Ово је индикативан податак када је реч о стању свести грађана у вези са бројним проблемима који постоје у области заштите животне средине јер указује на њихову малу заинтересованост за стање и проблеме у области која би требала да је у фокусу активности локалне самоуправе и јавне управе а што, на жалост, није случај.

Ни побројани документи као ни пракса у комуникацији у граду као локалној самоуправи не препознају специфичности и потребе међуресорне и мултисекторске интерне комуникације која је неопходна како за јачање компетенција поступајућих актера у области заштите животне средине тако и за јачање мотивисања запослених у органима локалне самоуправе и градске управе који поступају у овој области.

[Type text]

Као и све остале локалне самоуправе на територији Рашког управног округа, ни град Краљево нема праксу заједничких састанака између његових представника, представника организација цивилног друштва и медија о стању и проблемима у области заштите животне средине.

У складу са законским обавезама град Краљево је за 2018 годину за реализацију Програма заштите животне средине планирао 80.502.000 динара или 2,31% од буџета а ова средства биће утрошена за активности у области управљање отпадним водама и управљања комуналним отпадом. Ово нису и једина средстава које град троши у ове две области јер је још један већи део обезбеђен и на програмској позицији Комуналне делатности.

Градска управа Краљева реализује пројекте у складу са Програмом коришћења средстава буџетског фонда за заштиту животне средине. Програм коришћења средстава доноси Градско веће града Краљева за сваку календарску годину, по прибављеној сагласности Министарства заштите животне средине.

Краљево има Буџетски фонд за заштиту животне средине и његов планирани приход у 2018 години је 21.200.000 динара или 0,61% буџета града. Из увида у износе планираних средстава и сврхе њиховог трошења јасно је да се активностима комуникације са грађанима у сарадњи са организацијама цивилног друштва и локалним медијима не посвећује адекватна пажња.

Град Краљево издваја и 15.000.000 динара за пројектно суфинансирање медијских садржаја и у критеријумима за теме/области тих пројеката наводи се и заштита животне средине али јако мали број медија аплицира на конкурсима са темама из ове области.

На територији града Краљева, као званично регистровани медији, раде четири локалне телевизије, 3 радио станице једне недељне локалне новине и 8 интернет портала.

Ни један од побројаних медија нема јасно дефинисану програмску шему у којој постоје сталне рубрике и/или емисије које се баве питањима из области заштите животне средине.

То, наравно, не значи да се о стању и активностима у овој области не пише већ казује да се медији темама из ове области баве углавном када прате /извештавају о активностима органи и функционера локалне самоуправе у вези са њиховим поступањем у овој области.

Има примера, посебно на интернет порталима, попут рецимо „КВ Новости-он лине“ да се о овим темама често пише и на сугестије/предлоге/иницијативе грађана али и саме редакције.

Поред недостатака капацитета локалних медија за компетентно писање о темама из области заштите животне средине, томе, у великој мери, својим одлукама доприносе и комисије које вреднују медијске пројекте фаворизујући пројекте који се баве темама из других области.

[Type text]

Сарадња са Организацијама цивилног друштва датира још од 2009. године и то по усвајању Програма коришћења средстава Буџетског фонда за заштиту животне средине града Краљева, када се расписује Конкурс за суфинансирање пројеката из области заштите и унапређења животне средине и то једном годишње. Средства се обезбеђују у буџету града сагласно Одлуци о буџетском фонду за заштиту животне средине града Краљева („Сл. лист града Краљева“, бр.24/09)

У Краљеву је 2014. године основан Савет за заштиту животне средине, који броји 13 чланова. Ово радно тело Градског већа састављено је од представника делегираних од стране релевантних сектора друштва укључујући и представнике цивилног сектора. Савет даје Мишљење на предлоге одлука, покреће иницијативе и даје сугестије, организује конференције за штампу и друге стручне скупове. Мишљења Савета нису обавезујућа у смислу доношења одлука Градског већа.

На жалост ово саветодавно радно тело није ни једном разматрало питања везана за рад организација цивилног друштва у области заштите животне средине нит пак питања везана за комуникације и сарадњу тих организација, јавне управе и медија у вези са проблемима у области заштите животне средине. Зато је потребно је радити на кредибилитету овог тела у смислу повећања његових надлежности.

Са подручја Краљева је, иначе, регистровано 78 удружења грађана који у својим оснивачким актима наводе област заштите животне средине као своју делатност

За суфинасирање пројеката организација цивилног друштва примарно фокусираних ка едукативним активностима грађана у области заштите животне средине и енергетске ефикасности издвојено је у 2018 години 1.200.000 динара или 0,03% од укупног буџета града.

На конкурсима за ова средства учествују и удружења грађана која аплицирају пројектима везаним за заштиту животне средине.

Таквих организација цивилног друштва којима је 2018 године додељен новац из јавних прихода је 20 : УГ Лопатница-Оаза мира, СЕД „Женева“, Стамбена заједница у ул. Зелена Гора 24, УГ „Руке пријатељства“, УГ „Озон 2013“, УГ „Класична традиција“, ДВД „Краљево“, УГ „Омладинска радна акција“, УГ „Краљевачки развојни центар“, УГ „Плава долина“, Удружење Рудњанских домаћина, Еколошко друштво „Врба“, УГ „Нови Пут“, Удружење „Спелеолошки клуб“, Еколошки центар „Лопатница“, Удружење Регионални УНЕКО Западно поморавље-Унија еколога УНЕКО Краљево, Удружење „БенНем“, Еколошки покрет „Ибар“, КАПД „Балкан“ и Удружење „Центар за одрживи развој 21“.

Више је него јасно да се ионако скромна средства издвојена за део едукативних и промотивних активности у области заштите животне средине на територији града Краљева троше крајње нерационално без јасно дефинисаних циљева и индикатора реализације подржаних пројектних активности.

Отуда и не изненађује већ изнета констатација о ниском нивоу свести грађана у вези са проблемима који постоје у области заштите животне средине.

Нови Пазар

Комуникација са јавношћу у граду Новом Пазару па и са јавношћу заинтересованом за активности и стање у области заштите животне средине је , у граду Новом Пазару , регулисна је Уставом,законим и актима донетим од стране Скупштине града ,Градског већа и руководиоца Градске управе.

У Информатору о раду града Новог Пазара за 2018 годину поред навођења стандарних , Уставних и законских решења о јавности у раду органа града Новог Пазара и Градске управе пише да се пословницима о раду Скупштине града и Градског већа обезбеђује јавност у њиховом раду кроз могућност присуства грађана, њихових удружења и/или стручне јавности у њиховом раду уз предходну најаву као и кроз отворену могућност учешћа грађана и стручне јавности у поеступцима припреме и доношења појединих одлука и других аката чији је предлагач Градско веће.

У Овом документу побројане су области о којима се грађани Новог Пазара најчешће интересују коришћењем Закона о доступности информација од јавног значаја:

а.Број запослених у градским управама и јавним предузећима, број запослених лица по категоријама - у односу на стручну спрему, период запослења и тд.

б.Структура запослених

ц.Питања у вези са јавним набавкама

д.Располагање буџетским средствима

е.Средства која су оствариле НВО

ф.Питања која се односе на права Бошњака (употреба језика, писма и слично)

г.Питања о начину легализације и рушењу бесправно саграђених објеката на територији града

Ако изузмемо интересовање за износе средстава које су остварила поједина удружења грађана,па дакле и она која се баве темама из области заштите животне средине , види се , а и у разговору са саговорницима нам је потврђено, да је број иницијатива и питања грађана која се тичу заштите животне средине у обрнутој пропорцији са реалним проблемима и стањем у овој области на територији града Новог Пазара.

Поменимо само , као пример за потребе овог документа , озбиљно стање у збрињавању комуналног отпада на депонију „Голо Брдо“ која је без потребне документације пуштена у рад деведесетих година прошлог века као и чињеницу да , и у Новом Пазару као и осталим градовима на територији Рашког управног округа, у активностима збрињавања комуналног отпада у изостаје фаза селекције и прераде отпада.

[Type text]

Пословима из области заштите животне средине у оквиру Градске управе Новог Пазара бави се Одељење за заштиту животне средине, здравље и безбедност на раду.

Овај орган Градске управе се, као и њему слични органи у другим локалним самоуправама на територији Рашког управног округа бави одлучивањем о давању сагласности на студију о процени утицаја на животну средину, о потреби процене утицаја затеченог стања на животну средину, о давању сагласности на студију о процени утицаја затеченог стања на животну средину, издавањем Интеграних дозвола за управљање отпадом и издавањем потврда о изузимању од потребе прибављања дозволе управљања отпадом.

Због тога на овом месту помињемо да у пракси овог и њему сличним органима у свим локалним самоуправама на територији Рашког управног округа комуникација и сарадња са организацијам цивилног друштва и медијима још увек није нашла место у нормама на том, локалном, нивоу које уређују област њиховог рада.

Права адреса за ово питање су ипак доносиоци кључних одлука на том, локалном, нивоу али то свакако не ослобађа од одређене одговорности запослене у јавним управама општина и градова, посебно руководиоце тих управа који би требало да доносиоце одлука у локалним самоуправама подсети на обавезе које проистичу из документа Владе Републике Србије „Смернице за укључивање организација цивилног друштва у процес доношења прописа“ донетог још 2014 године.

Пракса града Новог Пазара у његовом односу са организацијам цивилног друштва је да град, из године у годину, издаваја све више средстава за субвенције и подршку њиховом раду.

Тако је тај износ у 2015 години износио 7.601.733 динара, у 2016 години 4.285.546 динара, у 2017 години је то било 6.000.000 да би до половине ове 2018 године за те намене било издвојено чак 16.000.000 динара или 6% буџета града на позицији Дотације осталим невладини организација

Нажалост ,у последње три године није финансирана ни једна организација цивилног друштва за активности из области заштите животне средине.

Овај својеврсни парадокс , на једној страни тренда раста средстава из јавних прихода која се издвајају за рад организација цивилног друштва , а на другој одсуство тих истих организација које се баве заштитом животне средине у расподели заслужује да буде предмет посебне анализе. Посебно ако се у обзир узму сложено стање и проблеми у области заштите животне средине у овом граду.

Од укупног броја удружења којима је приоритет, мисија очување животне средине, врло мали број њих је активан у стварности и комплетан ангажман се своди на спорадичне акције једном или два пута годишње који се односе на организовање радионица за подизање еколошке свести или евентуално чишћење обала река и језера. Нови Пазар је град који има два Универзитета и шест средњих школа, а ни у једној од тих установа не постоји еколошка секција.

То је показатељ неефикасног механизма и недостатка континуиране едукације младих о потреби одговорнијег односа према животној средини.

Са подручја Новог Пазара је , иначе, регистровано 55 удружења грађана који у својим оснивачким актима наводе област заштите животне средине као своју делатност.

[Type text]

И како то код нас већ бива по оној чувеној „ није да није“ било је , ипак одређених , ад хок активности у овој области попут рецимо : пројекта " Буди неко мисли еко"., „Фронт фондације", акција "Сат за нашу планет" у организацији Светске организације за природу WWF, еко кампање „Да Пазар заблиста“ уз учешће УГ “Репери“ и Планинарско еколошког друштва „Рас“, више акција чишћења града од отпада у оквиру кампање "Да Пазар заблиста" у којима су учествовале организације цивилног друштва: "Отворена рука" ,Организација извиђача "Санџак", Организација извиђача "Нови Пазар", "Светионик".

Град Нови Пазар има, као и друге локалне самоуправе на територији Рашког управног округа,законску обавезу суфинасирања медисјких пројеката али за разлику од осталих градова пракса у Новом пазару је да се конкурс за суфинасирања медисјких пројеката не расписује сваке године него за период од три године.

Ради се о значајној суми новца ако се зна да је то ,у последње три године, 4,7 милиона динара на месечном нивоу.

У овом граду иначе ради 10 регистрованих медија медија (телевизија, радија,интернет портала) али има и оних ,посебно интернет портала, са нејасном власничком структуром и законским статусом а који имају информативне садржаје као и сви регистровани медији.

Од представника удружења гађана која се баве питањима заштите животне средине са којима смо разговарали сазнајемо да ни један медији нема сталне рубрике у својим програмским шемам у којим се континуирано бави темам из области заштите животне средине, енергетске ефикасности или климатских промена .

Делимича узрок томе је и у чињеници да се конкурсним суфинансирањем медија плаћа извештавање о раду локалне самоуправе а не и они медијски пројекти који би се бавили овим темама.

Рашка

Комункација са јавношћу у општини Рашка па и са јавношћу заинтересованом за активности и стање у области заштите животне средине је ,према наведеном у Информатору о раду општине Рашка регулисна ј Уставом,законим и актима донетим од стране Скупштине општине ,Општинског већа и руководиоца Општинске управе управе.

У Информатору о раду општине Рашка за 2018 годину поред навођења стандарних , Уставних и законских решења о јавности у раду органа општине Рашка и Општинске управе пише и да „седници Скупштине и њених радних тела могу присуствовати акредитовани представници штампе и других средстава јавног информисања“ али нигде нису наведени услови присуства грађана, њихових удружења и/или стручне јавности у њиховм раду , уз предходну најаву , као и могућности учешћа грађана и стручне јавности у поступцима припреме и доношења појединих одлука и других аката чији је предлагач Општинско веће.

[Type text]

Пословима из области заштите животне средине у оквиру Општинске управе општине Рашка бави се Одсек за урбанизам, стамбено-комуналне делатности и заштиту животне средине. Наведено је да овај орган обезбеђује услове за спровођење заштите и унапређење животне средине за обављање одређених делатности у складу са Законом што је једино такастивно наведена делатност.

О комуникацији и сарадња са организацијама цивилног друштва и медијима се нигде не говори везано за област заштите животне средине.

Буџетом општине Рашка за 2018 годину који износи 1.218.014.200 динара за дотације на владиним организацијама па дакле и онима које се баве питањима из области заштите животне средине предвиђено је 4.200.000 динара.

За буџетску програмску активност заштита животне средине предвиђено је чак 63.250.000 динара у 2018 години од којих је 61.700.000 предвиђено као учешће општине у изградњи колектора за пречишћавање отпадне воде у селу Рвати. Остатак средстав планиран је за стален трошкове, путовања, специјализоване и услуге по уговору и материјал.

За активности комуникације и едукације у овој области средставу 2018 години нису планирана.

Са подручја Рашке регистровано је 19 удружења грађана који у својим оснивачким актима наводе област заштите животне средине као своју делатност.

На територији општине Рашка раде два регистрована јавна гласила (једна телевизија и једна радио станица). Телевизија Рашка има сталне информативне садржаје у којима су теме из области заштите животне средине заступљене само у форми извештаја о активностима органа локалне самоуправе или неке од организација цивилног друштва док садржаја на ове теме иницираних од новинара ван праћења побројаних догађаја нема.

Делимича узрок томе је и у чињеници да се конкурсним суфинансирањем медија плаћа извештавање о раду локалне самоуправе а не и они медијски пројекти који би се бавили овим темама.

Тутин

Комуникација са јавношћу у општини Тутин па и са јавношћу заинтересованом за активности и стање у области заштите животне средине је ,према наведеном у Информатору о раду општине Тутин регулисна ј Уставом, законом и актима донетим од стране Скупштине општине , Општинског већа и руководиоца Општинске управе управе.

У Информатору о раду општине Тутин за 2018 годину поред навођења стандарних , Уставних и законских решења о јавности у раду органа општине Рашка и Општинске управе пише и :Јавност рада Већа општине Тутин обезбеђује се обавештавањем јавности о раду и донетим актима. Вијеће обавештава јавност о свом раду и донетим актима, као и о значајнијим питањима која разматра или ће разматрати – давањем саопштења за јавност, одржавањем конференција за штампу, давањем интервјуа, објављивањем информација путем интернета и на други погодан начин.

[Type text]

Општинска Управа обезбеђује јавност рада: давањем информација редствима јавног информисања, издавањем службених публикација, издавањем службених информација и одржавањем конференција за штампу са циљем обавештавања јавности о обављању послова из свог делокруга. Начелник општинске Управе даје информације или податке о раду општинске Управе у целини, а у ту сврху, по потреби може овластити и друго лице из делокруга одговарајуће организационе јединице општинске Управе.

Интересантно је да међу побројаним законима које у свом раду примењује Одељење за буџет и финансије као орган општинске управе у Тутину није наведен и Закон о заштити животне средине ("Сл.гласник РС бр. 135/2004, 36/2009, 36/2009, 72/2009 - 43/2011 – одлука УС, 14/2016 и 76/2018) нити се пак овај закон наводи као нормативни оквир за попуступање и неких других делова општинске управе општине Тутин поут рецимо Одељења за инспекцијске и пореске послове, Одељења за урбаниза и правне послове.

Буџетом општине Тутин за 2018 годину за програмске активности у заштити животне средине планирано је 67.320.000 динара или 5,2% од буџета од чега је за заштиту биљног света и крајолика планирано 9.050.000 динара или 0,7% буџета док је за активности управљања заштитом животне средине планирано занемарљивих 50.000 динара.

Општина Тутин има праксу суфинансирања организација цивилног друштва и за те сврхе је ,у задње три године, издвајала

-2015-1.300.000 динара или 0,13% буџета општине

-2016- 1.704.800 динара или 0,14% буџета општине

-2017-1.500.000 динара или 0,11% буџета општине

Од ових средстава у 2016 години финансиране су активности УГ Еколошки кутак са 50.000 динара а исто удружење је у 2017 години за реализацију пројекта „Мала школа рециклаже“ добило 219.000 динара.

На територији општине Тутин регистровано је 16 удружења грађана која у својим оснивачким актима наводе област заштите животне средине као своју делатност.

На основу ових података и податка да није било никаквих других заједничких активности локалне самоуправе и цивилног сектора у вези са заштитом животне средине и обновљивим изворима енергије јасно је да је ниво активизма и ниво свести о значају присутних проблема у области заштите животне средине на подручју општине Тутин јако низак.

У локалној самоуправи Тутина истичу значај ,пре пар година покренуте , „Ибарско-Лимске иницијативе“ која у једном свом сегменту третира и питање екологије кроз заједничке прекограничне пројекте пре свега са суседним Рожајама због проблема који имају са реком Ибар коју та депонија озбиљно девастира малте не на самом изворишту Ибра а који је пак загађен читавим током кроз општину Тутин до језера Рибариће.

На територији општине Тутин ради једно регистровано јавно гласило (Санџачка телевизија Тутин) и неколико портала недефисаног статуса и нејсне власничке структуре. Ни телевизија а ни такви портали се не баве темама из области заштите животне средине сем кроз праћење активности органа локалне самоуправе и политичких странака они пак ,нажалост, такође мало пажње посвећују овој области у свом раду.

Закључци и предлози

Суочени смо са , на изглед , нерешивим проблемима у области заштите животне средине.

Поједностављено, стање на територији локалних самоуправа које чине Рашки управни округ можемо представити сложеним и обимним проблемима у области заштите животне средине на једној страни и на другој њиховим ограниченим материјалним организационим и кадровским ресурсима.

Због изостајања неопходног мултисекторског и мултидисциплинарног поступања у области заштите животне средине на локалном нивоу и скромних материјалних организационих и кадровских ресурса локалних самоуправа и њихових јавних управа као и због њихове неадекватне комуникације са такође скромним ресурсима локалних оцд и образовних установа изостају и они резултати које би се могли остварити и са постојећим ресурсима и у постојећем нормативном оквиру.

Адекватна комуникација међу актерима превентивних и поступајући активности у области заштите животне средине на локалном нивоу на територији Рашког управног округа је услов свих услова за њихово ефикасније поступање и боље резултате.

Те, адекватне, у датим условима могуће и ефикасне комуникације, нема и неће је ни бити без спровођења секторских обука о комуникацијам на локалном нивоу.

Зато је неопходно организовати што пре на територији Рашког управног округа заједничке пилот обуке за представнике јавних управа, организације цивилног друштва које су препознате на локалном нивоу по свом активизму и резултатима оствареним у области заштите животне средине и локалне медије који делују као регистрована јавна гласила на том подручју.

Резултати и искуства стечена на тим обукама могли би касније бити коришћена и у другим ЛС у Србији.

У том контексту предстојеће редефинисање портала „Ековизије“ као јединог регистрованог јавног гласила на територији Рашког управног округа које се перманентно бави темама из области обухваћеним Преговарачким поглављима 15. (Енергетика и енергетска ефикасност) и 27. Заштита животне средине (са Цивилном заштитом) треба спровести тако да се обезбеде следеће функције:

- ефикасност у пласирању информација о актерима превентивних и поступајући активности у области заштите животне средине на локалном нивоу на територији Рашког управног округа

- интерактивност која омогућава проактивну улогу актерима превентивних и поступајући активности у области заштите животне средине у креирању садржаја портала посебно у оном делу који би требало да функционише као својеврсна база отворених података које они креирају у свом раду.